

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 01, 2019

Nummer 1, 2019

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2393](#) 21-12-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2379](#) 21-12-2018

Hof

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2018:4661](#) 18-12-2018

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2018:11010](#) 18-12-2018

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2018:5181](#) 11-12-2018

Rechtbank

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2018:12049](#) 19-12-2018

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2018:4935](#) 22-11-2018

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2018:14847](#) 15-08-2018

RECHTSPRAAK

Tuchtrecht. Notaris berispt voor ongelezen laten brief met testamentaire wensen.

Erflaatster heeft in 2011 een testament en in 2015 een (algehele) volmacht laten opstellen door een notaris. In april 2016 hebben erflaatster en de notaris, na tussenkomst van een broer en zuster van erflaatster, contact gehad over een wijziging van het testament. In mei 2016 stuurt de broer aan de notaris, aangetekend, een door erflaatster handgeschreven brief, waarin zij aangeeft zowel de volmacht als haar testament te willen herroepen. Deze brief legt de notaris ongelezen terzijde.

Na erflaatsters overlijden in oktober 2016 verwijt de zuster de notaris niet direct actie te hebben ondernomen op de brief. De notaris verweert zich onder meer door te stellen dat de brief van de broer afkomstig was.

Volgens het hof had de notaris, mede gelet op het voortraject, kennis moeten nemen van de brief en daarop richting erflaatster actie moeten ondernemen. De notaris heeft onzorgvuldig en tuchtrechtelijk verwijtbaar gehandeld door dit na te laten. Het hof legt de notaris de maatregel van berisping op.

Overigens acht het hof erflaatsters zuster ontvankelijk (art. 99 lid 1 WNA). Zij heeft een rechtstreeks belang ten aanzien van het testament, aangezien zij versterferfgenaam van erflaatster is. De zuster heeft een afgeleid belang ten aanzien van de volmacht, aangezien zij met haar broer beoogde op te komen voor erflaatsters belangen, nauw was betrokken bij erflaatster en haar tot steun was.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 18-12-2018

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2018:4661

Zaaknummer: 200.234.696/01 NOT

Rechters: J.H. Lieber, H. van der Meer en A.H.N. Stollenwerck

Wetsartikelen: 99 WNA

RECHTSPRAAK

Bedrijfsopvolging. Gedeeltelijke onterving bedrijfsopvolger heeft invloed op uitvoering meerwaardeclausule.

Bij de (agrarische) bedrijfsopvolging is tussen de ouders en zoon X een meerwaardeclausule overeengekomen. Tijdens leven van de ouders en na verkoop door X is tussen hen een geschil ontstaan over de uitvoering van de clausule. Vervolgens is in 2017 moeder overleden.

Het hof stelt de door X te vergoeden waarde vast op 177.111 euro, maar is ook van oordeel dat van X niet kan worden verlangd dat hij dit bedrag volledig aan vader betaalt (art. 6:248 lid 2 BW). Het hof neemt hierbij in aanmerking dat X in moeders testament is achtergesteld bij het andere kind. Moeder heeft in het testament aangegeven dat zij dit verschil maakt vanwege het geschil over de meerwaardeclausule. Vader heeft een gelijkkluidend testament.

Gelet op de reden van de gedeeltelijke onterving van X is het hof van oordeel dat naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet van hem kan worden verlangd dat hij ook voormeld bedrag volledig aan vader voldoet. Nu vast staat dat X voor 50% op zijn kindsdeel is gekort, acht het hof het redelijk en billijk om X te veroordelen tot betaling van de helft van voormeld bedrag.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 18-12-2018

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2018:11010

Zaaknummer: 200.211.938/01

Rechters: G. Jonkman, I.M. Dölle en C. Koopman

Wetsartikelen: 6:248 BW

RECHTSPRAAK

***Procesrecht. Erflater overlijdt tijdens procedure met erfgenaam.
Voortzetting geding en ontvankelijkheid.***

De meerderjarigenbewindvoerder van vader begint een procedure tegen dochter A. A wordt veroordeeld om een bedrag aan de bewindvoerder te betalen. Nadat A in hoger beroep is gegaan, overlijdt vader en eindigt het bewind. Dochter A en dochter B zijn vaders enige erfgenamen. Na schorsing en hervatting van het geding roept A zuster B op om het geding als geïntimeerde over te nemen en voort te procederen. Volgens B moet A – gelet op de processueel ondeelbare rechtsverhouding tussen A en B als erfgenamen – niet-ontvankelijk worden verklaard, omdat A niet ook zichzelf heeft opgeroepen.

Het hof stelt voorop dat de nalatenschap een bijzondere gemeenschap is (art. 3:189 BW), met twee deelgenoten (A en B). B is in beginsel bevoegd om rechtsvorderingen in te stellen ter verkrijging van een rechterlijke uitspraak ten behoeve van de nalatenschap (art. 3:189 lid 2 BW, art. 3:171 BW). Onder deze bevoegdheid valt in beginsel ook de bevoegdheid om als een van de deelgenoten van de nalatenschap ten behoeve van de nalatenschap de onderhavige procedure in hogere beroep voor te zetten. Dat geldt temeer nu A uitdrukkelijk heeft erkend dat B bevoegd is om de procedure namens de nalatenschap voort te zetten.

A acht B geheel bevoegd om in de onderhavige procedure namens de nalatenschap standpunten in te nemen. Het hof ziet daarom geen in rechte te respecteren belang van B om met een tussenarrest A in de gelegenheid te stellen zichzelf als deelgenoot in de nalatenschap in het geding te roepen.

Het hof acht A ontvankelijk. B treedt op ten behoeve van de nalatenschap.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 11-12-2018

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2018:5181

Zaaknummer: 200.180.086_02

Rechters: H.A.G. Fikkers, I.B.N. Keizer en M.G.W.M. Stienissen

Wetsartikelen: 3:171 BW en 3:189 BW

RECHTSPRAAK

Uitleg erfstelling na einde relatie.

Erflater A heeft in 1978 zijn toenmalige echtgenote overleden en B, met wie hij destijds zou gaan samenwonen, tot enig erfgenaam benoemd. De relatie van A en B is kort daarna geëindigd. In 1995 is A gehuwd met C, welk huwelijk door A's overlijden is ontbonden.

C vordert een verklaring voor recht dat B geen rechten kan ontlenen aan het testament. In een voorlopig oordeel overweegt de rechtbank dat het testament zodanig moet worden uitgelegd (art. 4:46 BW) dat A niet heeft gewild dat B ook na het einde van de relatie nog van hem zou erven. Analoge toepassing van artikel 4:52 BW leidt tot dezelfde uitkomst.

Intussen hebben B en C deze uitleg in een vaststellingsovereenkomst opgenomen, tegen geldelijke vergoeding aan B. De rechtbank geeft de gevorderde verklaring voor recht af. De vergoeding leent zich niet voor opname in het dictum, maar de rechtbank gaat ervan uit dat partijen hun afspraken gestand zullen doen.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 15-08-2018

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2018:14847

Zaaknummer: C/09/541002 / HA ZA 17-1072

Rechters: J. Brandt

Wetsartikelen: 4:46 BW en 4:52 BW

RECHTSPRAAK

Artikel 1:94 BW wat betreft uitsluitingsclausule niet in strijd met EVRM, aldus Hoge Raad.

M en V zijn in 1996 in de Nederlandse (algehele) gemeenschap van goederen gehuwd. Bij echtscheiding is in geschil of de door V van haar Russische moeder op grond van Russisch erfrecht in 2007 geërfde woning tot de huwelijksgemeenschap behoort. Volgens V is dat niet het geval. Zij stelt dat artikel 1:94 BW een niet-gerechvaardigd onderscheid maakt tussen Nederlandse en Russische erflaters (in strijd met art. 14 EVMR jo. art. 1 P1 en art. 1 P12 (discriminatieverbod)). Haar moeder wist niet van het vereiste van een uitsluitingsclausule en hoefde hier, aldus V, ook niet op bedacht te zijn, aangezien naar Russisch recht een erfenis niet mede toekomt aan de echtgenoot van een erfgenaam. V vindt Hof Den Bosch aan haar zijde (ECLI:NL:GHSHE:2017:5806, ECLI:NL:GHSHE:2017:4807 en ECLI:NL:GHSHE:2016:5372). In (tussentijdse) cassatie keert het tij ten gunste van de man.

Het verschil tussen Nederlandse en niet-Nederlandse erflaters wat betreft hun bekendheid met en toegang tot artikel 1:94 BW, is terug te voeren op het naast elkaar bestaan van verschillende rechtsstelsels en de noodzaak in een internationaal geval de regels van een van de daarbij betrokken rechtsstelsels toe te passen, aldus de Hoge Raad. Dit verschil is niet van zodanige betekenis dat kan worden gesproken van een ongeoorloofde ongelijke behandeling.

Welk kan de omstandigheid dat op de erfrechtelijke verkrijging door een echtgenoot buitenlands erfrecht van toepassing is dat op het punt van het huwelijksvermogensrecht anders luidt dan het Nederlandse recht, meebrengen dat een beroep op artikel 1:94 BW naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is (art. 6:248 lid 2 BW). De enkele omstandigheid dat het op de erfrechtelijke verkrijging toepasselijke buitenlandse recht geen algehele gemeenschap van goederen als huwelijksgoederenregime kent of tot uitgangspunt neemt, volstaat in dat verband niet. De Hoge Raad verwijst hierbij naar zijn eerdere arrest van 17 februari 2017 (ECLI:NL:HR:2017:276). De Hoge Raad verwijst de zaak ter verdere behandeling naar Hof Arnhem-Leeuwarden.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 21-12-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2379

Zaaknummer: 18/00587

Rechters: C.A. Streefkerk, G. Snijders, T.H. den Tanja-van Broek, C.E. du Perron en H.M. Wattendorff

Wetsartikelen: 14 EVRM, 1:94 BW en 6:248 BW

RECHTSPRAAK

Verzet tegen uitdelingslijst. Na ongegrondverklaring slechts beroep in cassatie mogelijk, aldus ook Hoge Raad.

X verzet zich tegen een uitdelingslijst in de vereffening van een nalatenschap (art. 4:218 lid 3 BW). Na ongegrondverklaring van zijn verzet, gaat X in hoger beroep bij het hof. Hof Den Bosch (18 januari 2018, ECLI:NL:GHSHE:2018:138) verklaarde X niet-ontvankelijk.

Ingevolge artikel 4:218 lid 5 BW juncto artikel 187 lid 1 Fw is volgens het hof slechts beroep in cassatie mogelijk, binnen acht dagen.

X gaat tevergeefs in cassatie tegen dit arrest.

Artikel 187 lid 1 Fw is, anders dan X stelt, ook toepasselijk op beschikkingen van kantonrechters, zijnde onderdeel van de rechtbank.

Voorts wordt, anders dan X stelt, de beroepstermijn niet bepaald aan de hand van artikel 358 lid 1 en 2 Rv in verbinding met artikel 261 Rv (drie maanden). Volgens artikel 4:218 lid 5 BW zijn de voorschriften van de Faillissementswet zo veel mogelijk van toepassing. Deze bewoordingen wijzen erop dat overeenkomstige toepassing van de voorschriften van de Faillissementswet op verzetsprocedures uitgangspunt en geen uitzondering zijn. Uit de parlementaire geschiedenis valt volgens de Hoge Raad op te maken dat de wetgever artikel 187 lid 1 Fw op de procedure bij de vereffening van een nalatenschap van toepassing achtte.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 21-12-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2393

Zaaknummer: 18/01600

Rechters: E.J. Numann, A.H.T. Heisterkamp, T.H. den Tanja-van Broek, C.H. Sieburgh en H.M. Wattendorff

Wetsartikelen: 187 Fw, 4:218 BW, 261 Rv en 358 Rv

RECHTSPRAAK

Opvolgende verdeling en uitsluitingsclausule.

De man erft in 2011 met zijn twee zusters onroerend goed van zijn vader. In vaders testament staat een uitsluitingsclausule. In 2013 wordt de nalatenschap partieel verdeeld, waarbij woningen A worden toegedeeld aan de man en zuster X. In 2014 worden woningen A exclusief toegedeeld aan de man. Tussen beide verdelingen in is de man gehuwd. In de huwelijkse voorwaarden is zijn onverdeeld aandeel in de woningen A van de huwelijksgemeenschap uitgezonderd (art. 1:94 BW).

Bij echtscheiding rijst de vraag of de woningen A door de uitsluitingsclausule volledig buiten de huwelijksgemeenschap zijn gevallen of voor 50% erin.

Volgens de rechtbank is het laatste het geval. Uit de verdelingsakte in 2013 blijkt volgens de rechtbank overduidelijk dat de erfgenamen het onroerend goed hebben verdeeld in de zin van artikel 3:182 BW. De latere verdeling – in 2014 – kan volgens de rechtbank niet meer worden aangemerkt als een verdere afwikkeling van de onverdeelde nalatenschap. Wat betreft de woningen A heeft de afwikkeling volledig in 2013 plaatsgevonden, voor het huwelijk van de man. Dat de notaris en de Belastingdienst – voor artikel 3 WBR – in 2014 kennelijk uitgingen van een voortdurende onverdeeldheid en een erfrechtelijke verkrijging, doet hier volgens de rechtbank niet aan af. Volgens de rechtbank sluiten de huwelijkse voorwaarden ook aan op de situatie na de eerste verdelingsakte.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 19-12-2018

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2018:12049

Zaaknummer: C/03/239497 / FA RK 17-3195

Rechters: P.H.J. Frénay

Wetsartikelen: 1:94 BW en 3:182 BW

RECHTSPRAAK

Machtiging verleend om nalatenschap alsnog beneficiair te aanvaarden.

Twee zusters van erflater aanvaarden zijn nalatenschap zuiver. Bij oplevering van de door hen ontruimde huurwoning van erflater, verplicht de woningbouwvereniging hen om de door erflater aangebouwde volière en schuur te verwijderen. Dit kost ongeveer 6.000 euro. De nalatenschap bevat nagenoeg niets.

De erfgenamen verzoeken de kantonrechter tijdig en met succes machtiging om de nalatenschap alsnog beneficiair te aanvaarden (art. 4:194a lid 1 BW).

Volgens de kantonrechter gaat het om een nieuw opgekomen schuld van de nalatenschap, die de erfgenamen niet kenden of behoorden te kennen. De aanbouw vond reeds vele jaren geleden plaats; erflater had zijn zusters verteld dat dit met toestemming was gebeurd en niet bekend is of in 1996, toen erflater de huur overnam, is gesproken over een verwijderverplichting.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 22-11-2018

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2018:4935

Zaaknummer: 7251837 \ EJ VERZ 18-184

Rechters: P.L. Alers

Wetsartikelen: 4:194a BW